

MATERIAŁY I GLOSY

MAREK DĄBROWSKI*

KRYTERIUM WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI JAKO WYMÓG DLA STAŁYCH MEDIATORÓW – GŁOSA DO WYROKU WOJEWÓDZKIEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO W POZNANIU Z DNIA 25 STYCZNIA 2018 R., III SA/PO 634/17

Wprowadzenie

Trudności w ocenie zakresu wiedzy i umiejętności dokonywanej przez prezesów sądów okręgowych, jako jednego z kryteriów wymaganych od osób ubiegających się o wpis na listę stałych mediatorów, stanowią problem zasygnalizowany już w 2015 r.¹ na etapie prac nad nowelizacją przepisów regulujących m.in. status prawny stałych mediatorów². Problem ten jest jednak nadal aktualny w postępowaniu w przedmiocie wpisu na listę stałych mediatorów, prowadzonym przez prezesów sądów okręgowych, jako organów I instancji. Rozbieżności w ocenie wymogu posiadania wiedzy i umiejętności oraz roli prezesów sądów okręgowych w weryfikacji kandydatów na stałych mediatorów są również dostrzegalne w orzecznictwie wojewódzkich sądów administracyjnych,

---

* Dr, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II; e-mail: marek.dabrowski@kul.pl, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7907-0989>.

¹ Zob. opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 19 czerwca 2015 r. w przedmiocie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów, <http://www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/druk.xsp?nr=3432> [dostęp: 17.07.2019 r.].

² Ustawa z dnia 10 września 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów, Dz. U. z 2015 r. poz. 1595 (dalej: nowelizacja K.p.c. z 10 września 2015 r.).

rozpatrujących skargi na decyzje wydane przez organy II instancji³. Źródłem problemów jest nieprecyzyjny, a przy tym rozproszony, kształt regulacji prawnych odnoszących się do stałych mediatorów, które przysparzają problemów interpretacyjnych, wpływając zarazem na zakres zasady zaufania i pewności prawa. Nie koresponduje to również z postulatem zawartym § 6 zasad techniki prawodawczej⁴, aby przepisy redagować dokładnie, a ponadto, aby ich treść w sposób zrozumiały dla adresatów wyrażała intencje prawodawcy.

Wprowadzenie w art. 157a pkt 2 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych⁵ wymogu posiadania wiedzy i umiejętności ocenianych przez pryzmat dokumentów wymienionych w § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie prowadzenia listy stałych mediatorów⁶, nie stanowi precyzyjnego kryterium, które pozwalałoby na realną weryfikację poziomu przygotowania stałych mediatorów i nie gwarantuje podniesienia poziomu jakości świadczonych usług mediacyjnych. Decydującym „miernikiem” przy ocenie poziomu wiedzy i umiejętności staje się bowiem subiektywna ocena dokonana przez prezesów sądów okręgowych. To zaś skutkuje ryzykiem rozbieżności w ocenie stopnia przygotowania osób ubiegających się o wpis na listę stałych mediatorów. Wiąże się to również z trudnością wyznaczenia jednoznacznej, a zarazem przejrzystej granicy określającej minimalny poziom wiedzy i umiejętności, którego osiągnięcie warunkowałoby wpis na listę stałych mediatorów. Brak precyzyjnych przepisów oraz obiektywnych mierników odnoszących się do poziomu wymaganej wiedzy i umiejętności⁷, w tym także brak jednolitego systemu certyfikacji,

---

³ Zob. wyrok WSA w Gliwicach z dnia 1 marca 2017 r., III SA/GI 1487/16, Legalis nr 1597703; wyrok WSA w Poznaniu z dnia 25 stycznia 2018 r., III SA/Po 634/17, Legalis nr 1787665.

⁴ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”, tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 283.

⁵ Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 52 z późn. zm.

⁶ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie prowadzenia listy stałych mediatorów, Dz. U. z 2016 r. poz. 122.

⁷ Zob. *Diagnoza stanu stosowania mediacji oraz przyczyn zbyt niskiej w stosunku do oczekiwanej popularności mediacji – Raport końcowy*, s. 30-34, <https://www.mediacja.gov.pl/files/doc/rk-mediacje-agrotec-02.09.pdf> [dostęp: 10.07.2019 r.]; E. Bieńkowska, *O potrzebie ujednolicenia regulacji dotyczących mediatorów i mediacji w systemie polskiego prawa*, w: *Mediacja dla każdego*, red. L. Mazowiecka, Warszawa 2010, s. 123-132; W. Broński, M. Dąbrowski, *Status prawny mediatora w sprawach cywilnych. Stan obecny i propozycje zmian*, *Roczniki Nauk Prawnych* 2014, nr 4,

negatywnie oddziałuje na przewidywalność wydanych decyzji administracyjnych w przedmiocie wpisu na listę stałych mediatorów.

Powyższe problemy znajdują swój wyraz w głosowanym orzeczeniu i koncentrują się na dwóch pytaniach. Po pierwsze, jaka jest rola prezesów sądów okręgowych w przedmiocie weryfikacji wiedzy i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji, jako jednego z kryteriów dla osób ubiegających się o status stałego mediatora. Czy sprowadza się ona wyłącznie do formalnej oceny kompletności i autentyczności dokumentów, czy też obejmuje ocenę merytoryczną, a tym samym uprawnia do badania stopnia zdobytej wiedzy i umiejętności oraz na podstawie jakich mierników. Po drugie, jaki jest charakter katalogu dokumentów wskazanych w § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie prowadzenia listy stałych mediatorów – które z nich świadczą o posiadaniu wiedzy, a które o posiadaniu umiejętności oraz co należy rozumieć przez pojęcie umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji.

1. Stanowisko organu I i II instancji oraz Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego

W 2017 r. Prezes Sądu Okręgowego w Poznaniu odmówił wnioskodawczyni wpisu na listę stałych mediatorów, wskazując w uzasadnieniu wydanej decyzji, iż wnioskodawczyni nie wykazała „odpowiedniej wiedzy i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji”. Jak bowiem stwierdził, wobec braku określonych przez prawo standardów szkolenia mediatorów weryfikacja wskazanej przesłanki stanowi przedmiot swobodnej oceny organu dokonującego wpisu. Prezes sądu okręgowego uznał zarazem, iż szkolenie pozwalające uzyskać kwalifikacje mediatora winno co najmniej odpowiadać Standardom szkolenia mediatorów uchwalonym w dniu 29 października 2007 r. przez Społeczną Radę ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości⁸. Prezes sądu okręgowego stwierdził ponadto, iż z załączonego

---

s. 14-17; M. Pękala, *Dobry mediator – czyli kto? Kwalifikacje zawodowe mediatorów w świetle opinii ekspertów*, w: *Mediacja. Teoria, normy, praktyka*, red. K. Pleszka i in., Warszawa 2017, s. 488-502.

⁸ Społeczna Rada do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości, *Standardy szkolenia mediatorów uchwalone przez*

przez wnioskodawczynię świadectwa ukończenia studiów podyplomowych w zakresie psychologii sądowej i mediacji nie wynika, że studia te odpowiadały powyższym standardom oraz że zostały przeprowadzone przez osoby posiadające określone w przywołanych standardach kwalifikacje. Ponadto wnioskodawczyni nie była wpisana na żadną listę mediatorów ani też nie posiadała praktyki w zakresie mediacji. Zdaniem organu I instancji, udział w symulacjach posiedzeń mediacyjnych nie jest wystarczający do uznania, że wnioskodawczyni dysponuje umiejętnościami w zakresie prowadzenia mediacji.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu podtrzymał stanowisko organu I instancji uznając, iż wymaganą od kandydatów na stałych mediatorów wiedzę nabywa się poprzez kształcenie w ramach określonych studiów wyższych, studiów podyplomowych czy kursów specjalistycznych. Natomiast nabycie umiejętności związanych z prowadzeniem mediacji, wiąże się z posiadaniem praktyki zawodowej, uczestniczeniem w rzeczywistych mediacjach, a nie tylko w ćwiczeniowych symulacjach w ramach szkolenia teoretycznego.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu oddalił skargę na decyzję wydaną przez organ II instancji, jako niezasadną. Uznał bowiem, iż wymóg posiadania wiedzy musi być na poziomie wyróżniającym kandydata na stałego mediatora spośród innych mediatorów. Natomiast wymóg posiadania umiejętności w zakresie mediacji należy rozumieć jako potwierdzone doświadczenie, którym „dotychczasowy mediator powinien się legitymować”. Ponadto uznał, iż zasadne jest wprowadzenie konieczności badania kandydata na stałego mediatora pod kątem przeciwwskazań do prowadzenia mediacji np. przez psychologa. W glosowanym wyroku sąd uznał również, iż spełnienie przez kandydata na stałego mediatora wymienionych w art. 157a ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych warunków nie zobowiązuje prezesa sądu okręgowego do wpisu na listę mediatorów i tym samym nie wyłącza możliwości oceny umiejętności, w tym także doświadczenia i predyspozycji kandydata. Zdaniem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu pojęcie umiejętności należy rozumieć szeroko – nie tylko jako „znajomość czegoś”, ale również funkcjonalnie i systemowo. Stąd też w ocenie sądu, ocena wiedzy i umiejętności kandydata

---

Radę w dniu 29 października 2007 r. (dalej: Standardy szkolenia mediatorów), <https://www.mediacja.gov.pl/files/doc/8%20Standardy%20szkolenia%20mediator%C3%B3w.pdf> [dostęp: 12.07.2019 r.].

musi obejmować również takie cechy jak bezstronność, obowiązek zachowania poufności, „czy też predyspozycje do osiągnięcia ugody, jak też sprawiedliwego rozwiązania sporu powstałego pomiędzy stronami, który jest przecież głównym celem działania wyznaczonego mediatora jako swoistego «sądu» – organu wymiaru sprawiedliwości dla stron”⁹.

2. Rola prezesa sądu okręgowego w ocenie kryterium wiedzy i umiejętności

Zgodnie z art. 157a ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych stałym mediatorem może być osoba fizyczna mająca pełną zdolność do czynności prawnych, korzystająca z pełni praw publicznych, która ma wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji, a ponadto ukończyła 26 lat, zna język polski, nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe oraz została wpisana na listę stałych mediatorów prowadzoną przez prezesa sądu okręgowego. Najwięcej problemów przysparza jednak ocena wymogu posiadania wiedzy i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji. „Wiedza” to – w znaczeniu zaczerpniętym ze słownika języka polskiego – „ogół wiadomości, umiejętności w jakiejś dziedzinie zdobytych dzięki uczeniu się, doświadczeniu życiowemu itp.”¹⁰, zaś „umiejętność” to „wiedza o czymś, znanstwo; sprawność, wprawa w czymś; talent do czegoś”¹¹. „Umiejętność” definiowana jest również jako: „praktyczna znajomość czegoś, biegłość w czymś, zdolność wykonywania czegoś”¹². Z przytoczonych definicji wynika zatem, iż elementy treści znaczeniowych obu wyrazów na siebie zachodzą. Uzupełnieniem regulacji zawartej w art. 157a pkt 2 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych jest § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie prowadzenia listy stałych mediatorów stanowiący, iż dokumentami potwierdzającymi wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji są: informacje o liczbie przeprowadzonych mediacji, spis

⁹ Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 25 stycznia 2018 r., III SA/Po 634/17, Legalis nr 1787665.

¹⁰ Wiedza, w: *Słownik współczesnego języka polskiego*, red. B. Dunaj, Warszawa 1996, s. 1221.

¹¹ Umiejętność, w: *Słownik współczesnego języka...*, s. 1177.

¹² Umiejętność, w: *Słownik języka polskiego*, t. 3, red. M. Szymczak, Warszawa 1981, s. 598.

wydanych publikacji na temat mediacji, opinie ośrodków mediacyjnych lub osób fizycznych o posiadanej wiedzy i umiejętnościach w zakresie mediacji, dokumenty poświadczające posiadane wykształcenie, odbyte szkolenia z zakresu mediacji oraz określające specjalizację. Lista powyższych dokumentów nie została poprzedzona zwrotem „w szczególności”, który wskazywałby na jej otwarty katalog. Wykładnia językowa, w tym również historyczna¹³, odwołująca się do projektu rozporządzenia w sprawie prowadzenia listy stałych mediatorów¹⁴ pozwala jednak uznać, iż lista dokumentów wymienionych w § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie prowadzenia listy stałych mediatorów tworzy wyczerpujący, a tym samym zamknięty katalog¹⁵. W praktyce trudno bowiem wskazać inne kategorie dokumentów, które mogłyby stanowić potwierdzenie posiadanej wiedzy i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji. Konstrukcja § 5 ust. 1 rozporządzenia ma jednak charakter ogólny bowiem użyte sformułowania językowe odnoszą się do kategorii dokumentów na tyle pojemnych, iż stwarzają możliwość przedłożenia szeregu dowodów, które w różnym stopniu obrazują poziom zdobytej wiedzy i zakres posiadanych umiejętności. Teza, iż § 5 ust. 1 rozporządzenia ma charakter zamknięty, odnosi się zatem wyłącznie do wskazanych w nim kategorii dokumentów, których zakres podlega ocenie dokonanej przez prezesów sądów okręgowych, w postępowaniu w przedmiocie wpisu na listę stałych mediatorów. Stąd też negatywna ocena dokonana przez organ I instancji w zakresie doświadczenia wnioskodawczyni, wynikającego z pełnionych dyżurów w roli mediatora w sądzie, nie była zasadna. Dyżur w sądzie połączony z możliwością przeprowadzenia spotkania informacyjnego poświęconego mediacji może bowiem pełnić wyłącznie stały mediator, zgodnie

---

¹³ Zob. uchwała SN (7) z dnia 11 kwietnia 2008 r., III CZP 130/07, Legalis nr 97386, w której SN uznał, iż materiały przygotowawcze dostarczają istotnych argumentów, co do tego jak rozumieć przepisy prawne i choć intencje czy wola ustawodawcy nie mogą przesądzać o treści wyinterpretowanej z uchwalonego przepisu normy prawnej, to nie powinno się od tych motywów abstrahować; L. Morawski, *Zasady wykładni prawa*, Toruń 2010, s. 174.

¹⁴ W projekcie rozporządzenia w sprawie prowadzenia listy stałych mediatorów załączonego do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów z dnia 22 maja 2015 r., Druk Nr 3432, <http://www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/druk.xsp?nr=3432> [dostęp: 14.11.2018 r.] – dokumenty potwierdzające wiedzę i umiejętności zostały poprzedzone zwrotem „w szczególności”.

¹⁵ Zob. wyrok WSA w Gliwicach z dnia 1 marca 2017 r., III SA/GI 1487/16.

z art. 1838 § 4 Kodeksu postępowania cywilnego¹⁶. A zatem okoliczność ta nie powinna podlegać ocenie prezesa sądu okręgowego, bowiem osoba ubiegająca się o wpis na listę stałych mediatorów nie może pełnić wspomnianych dyżurów i tym samym nabyć w tym trybie wiedzy i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji.

Wykładnia językowa § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie prowadzenia listy stałych mediatorów pozwala na przyjęcie, iż każdy z wymienionych w przywołanym przepisie dokumentów może świadczyć o posiadaniu wiedzy, a zarazem umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji, mimo iż obydwa kryteria mają charakter samodzielny i podlegają osobnej weryfikacji. Osoba ubiegająca się o wpis na listę stałych mediatorów może dokonać wyboru, które z dokumentów wskazanych w § 5 ust. 1 rozporządzenia dołączyć do wniosku o wpis na listę stałych mediatorów, aby w jak największym stopniu wykazać posiadaną wiedzę i umiejętności. Należy zatem podzielić stanowisko, iż warunkiem wpisu na listę stałych mediatorów nie jest przedłożenie wszystkich dokumentów wymienionych w § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie prowadzenia listy stałych mediatorów¹⁷. W art. 157b § 2 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych nie wskazano jakie dokumenty należy dołączyć dla potwierdzenia zdobytej wiedzy, a jakie dla potwierdzenia posiadanych umiejętności. Lista dokumentów wymienionych w § 5 ust. 1 rozporządzenia ma bowiem charakter zbiorczy. Nie wynika z niej również, jaka liczba przeprowadzonych mediacji może przesądzać o posiadaniu wiedzy i umiejętności. Podobnie „spis wydanych publikacji” nie stanowi kategorii precyzyjnej, pozwalającej na ocenę ile publikacji, o jakim charakterze i poziomie merytorycznym może uzasadniać wpis na listę stałych mediatorów, a ponadto – czy publikacje wymagają merytorycznej recenzji prezesa sądu okręgowego, czy istotny jest wyłącznie sam fakt ich wydania. Również opinie na temat kandydata na stałego mediatora, które mogą mieć różny zakres i charakter, w tym stopień szczegółowości, każdorazowo będą podlegały indywidualnej ocenie przez prezesa sądu okręgowego. Analogicznie dokumenty poświadczające posiadane wykształcenie i ukończone szkolenia wymuszają konieczność ich oceny merytorycznej. Poza zakresem unormowania pozostawiono bowiem tryb

---

¹⁶ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 1460 z późn. zm. (dalej: K.p.c.).

¹⁷ Wyrok WSA w Gliwicach z dnia 1 marca 2017 r., III SA/GI 1487/16.

nabywania kwalifikacji, w tym wymagany poziom wiedzy i umiejętności. Ani wykładnia językowa, ani celowościowa obiektywna, nie pozwala jednak uznać, iż *ratio legis* § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie prowadzenia listy stałych mediatorów jest przedłożenie przez kandydata na stałego mediatora dowolnego z wymienionych w nim dokumentów, bez względu na jego poziom i zakres. Retoryczne byłoby pytanie, czy certyfikat weekendowego szkolenia z zakresu mediacji z wynikiem bardzo dobrym stanowiłby potwierdzenie wiedzy i umiejętności – podobnie spis publikacji poświęconych wybranym zagadnieniom z zakresu mediacji czy też oświadczenie potwierdzające przeprowadzenie kilku mediacji. Należy podzielić zatem pogląd wyrażony w orzecznictwie, iż konkretna liczba przeprowadzonych mediacji czy opinia ośrodka mediacyjnego nie dowodzi sama w sobie posiadania umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji bowiem nie każda przeprowadzona mediacja potwierdza posiadanie umiejętności w zakresie jej prowadzenia¹⁸, zwłaszcza gdy jest ona mierzona liczbą protokołów z mediacji. Podobnie jak nie każdy dokument potwierdzający: zdobyte wykształcenie, spis publikacji w zakresie mediacji oraz nie każde ukończone szkolenie na podstawie przedstawionego certyfikatu lub dyplomu ukończenia studiów podyplomowych, jest świadectwem posiadania wiedzy i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji. Ogólnikowość kategorii dokumentów wskazanych w § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie prowadzenia listy stałych mediatorów nie powoduje zatem, iż sam fakt przedłożenia któregośkolwiek z nich stanowi potwierdzenie posiadanej wiedzy i umiejętności – bowiem obowiązki prezesów sądów okręgowych nie ograniczają się wyłącznie do formalnej oceny kompletności dokumentów dołączonych do wniosku o wpis na listę stałych mediatorów. Zgodnie z § 6 rozporządzenia wpisu na listę stałych mediatorów prezes sądu okręgowego dokonuje po sprawdzeniu spełnienia przez osobę ubiegającą się o wpis warunków, o których mowa w art. 157a pkt 1-5 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz sprawdzeniu, czy zostały załączone oświadczenia i dokumenty, o których

---

¹⁸ Wyrok WSA w Gliwicach z dnia 1 marca 2017 r., III SA/Gl 1487/16. Należy również zauważyć, iż protokół z przeprowadzonej mediacji sporządza się również w sytuacji, w której strona wyraziła zgodę na mediację, ale ostatecznie do niej nie przystąpiła, bądź odstąpiła w trakcie pierwszego posiedzenia, co tworzy stan „przeprowadzenia mediacji” przez mediatora, choć zakończyła się ona niepowodzeniem. Również z „przeprowadzeniem mediacji” mamy do czynienia wówczas, gdy mediator w sposób całkowicie nieumiejętny przeprowadził mediację, co tym bardziej stanowi zaprzeczenie jego umiejętności.

mowa w art. 157b § 2 i 3 tejże ustawy. Oznacza to, iż na prezesach sądów okręgowych spoczywa podwójny obowiązek, obejmujący merytoryczną ocenę zakresu przedłożonych dokumentów oraz ocenę formalną – pod kątem kompletności wniosku o wpis na listę stałych mediatorów. Pozytywna ocena w obu tych kategoriach stanowi, po spełnieniu pozostałych wymogów z art. 157a ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, przesłankę do dokonania wpisu na listę stałych mediatorów. Nie można zatem podzielić tezy wyrażonej w orzecznictwie, jakoby to wnioskodawca decydował, które z dokumentów są wystarczające dla potwierdzenia posiadanej wiedzy i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji, zaś „tylko w przypadku wątpliwości co do ich treści lub autentyczności prezes sądu może żądać przedłożenia ich w oryginale (§ 5 ust. 2 rozporządzenia w sprawie prowadzenia listy stałych mediatorów)”¹⁹. Wnioskodawcy przysługuje jedynie możliwość wyboru dokumentów, zaś o tym, które są „wystarczające” i w sposób przekonywający wskazują na posiadanie wiedzy i umiejętności, decyduje prezes sądu okręgowego w ramach merytorycznej oceny. O tym, czy kandydat na stałego mediatora spełnia warunek w postaci posiadania wiedzy i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji, decyduje formalna poprawność złożonego wniosku oraz pozytywny wynik oceny merytorycznej na podstawie dołączonych do wniosku dokumentów. Dopiero wówczas można mówić o spełnieniu przez kandydata na stałego mediatora warunków wymienionych w art. 157a ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych i obowiązku prezesa sądu okręgowego do dokonania wpisu, o ile zostały spełnione również pozostałe kryteria wskazane w tej regulacji.

W sytuacji, w której wnioskodawca przedłożył dokumenty świadczące jedynie formalnie o posiadaniu określonego wykształcenia, ukończonego szkolenia, studiów podyplomowych, a których treść nie wskazuje na zakres merytoryczny czy godzinowy, a zatem zachodzą wątpliwości w zakresie ich treści – nie autentyczności (§ 5 ust. 2 rozporządzenia w sprawie prowadzenia listy stałych mediatorów), prezes sądu okręgowego jest uprawniony na podstawie art. 64 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego²⁰ do wezwania wnioskodawcy celem przedłożenia np. programu ukończonego szkolenia czy studiów podyplomowych. Na

¹⁹ Wyrok WSA w Gliwicach z dnia 1 marca 2017 r., III SA/GI 1487/16.

²⁰ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 256 (dalej: K.p.a.).

wnioskodawcy zgodnie z art. 157b § 2 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych spoczywa bowiem obowiązek dołączenia oświadczeń lub dokumentów potwierdzających spełnianie wymogu posiadania wiedzy i umiejętności, zaś niedołączenie któregośkolwiek, bez obowiązku przedstawienia wszystkich z dokumentów wskazanych w § 5 ust. 1 rozporządzenia, stanowi brak formalny w rozumieniu art. 157b § 2 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Należy również podkreślić, iż ocena wymogu posiadania wiedzy i umiejętności na etapie postępowania w przedmiocie wpisu na listę stałych mediatorów nie wyłącza dalszej oceny na etapie sprawowania funkcji stałego mediatora. Prezes sądu okręgowego jest bowiem uprawniony do skreślenia stałego mediatora z listy w przypadku stwierdzenia nienależytego wykonywania obowiązków np. wskutek posiadania niewystarczającej wiedzy i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji zgodnie z art. 157c § 1 pkt 5 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych. Stąd też wbrew stanowisku wyrażonemu przez wojewódzki sąd administracyjny w glosowanym orzeczeniu należy przyjąć, iż wiedza i umiejętności podlegają dwustopniowej, a w konsekwencji nieustannej, ocenie również na etapie prowadzenia postępowań mediacyjnych w roli stałego mediatora. Rozwiązanie to stanowi bowiem dodatkowy mechanizm kontrolny – już nie na podstawie przedłożonych dokumentów na etapie ubiegania się o wpis na listę stałych mediatorów, ale na podstawie kryterium doświadczenia stałego mediatora mierzonego starannością prowadzonych mediacji i ocenianą każdorazowo przez sąd zgodnie z art. 157c § 2 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych. Na tym etapie, kryterium weryfikacji wiedzy i umiejętności stałego mediatora staje się przesłanka w postaci doświadczenia.

3. Merytoryczna ocena wymogu posiadania wiedzy i umiejętności

Formalna ocena wniosku o wpis na listę mediatorów nie stwarza problemów praktycznych – w przeciwieństwie do oceny merytorycznej kryterium wiedzy i umiejętności, do jakiej zobowiązani są prezesi sądów okręgowych. Wymóg posiadania wiedzy i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji nie obejmuje swym zakresem predyspozycji, które w znaczeniu słownikowym oznaczają „wrodzoną skłonność lub zdolność

do czegoś”²¹. Nietrafne jest zatem stanowisko przyjęte przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu, iż rolą prezesa sądu okręgowego jest również ocena cech kandydata, które decydują o umiejętnościach zachowania przez mediatora np. wymaganych ustawą bezstronności [...] tajemnicy [...], czy też predyspozycji do osiągnięcia ugody jak też sprawiedliwego rozwiązania sporu powstałego pomiędzy stronami, który jest przecież głównym celem działania wyznaczonego mediatora jako swojego „sądu” – organu wymiaru sprawiedliwości dla stron²².

Ocena predyspozycji kandydata na stałego mediatora, który po uzyskaniu wpisu na listę nie staje się organem wymiaru sprawiedliwości, w tym „umiejętności” zachowania przez niego bezstronności i dotrzymywania tajemnicy nie mogą podlegać żadnej ocenie przez prezesów sądów okręgowych ani tym bardziej stanowić podstawy dla wydania negatywnej decyzji w przedmiocie wpisu na listę stałych mediatorów. Brak jest bowiem podstaw prawnych, które uprawniałyby, a tym bardziej zobowiązywały prezesów sądów okręgowych do oceny kandydatów na stałych mediatorów pod wskazanym kątem, pomijając już kompetencje do dokonania takiej oceny, jak również fakt, iż predyspozycje na podstawie dokumentów wymaganych od stałych mediatorów są w praktyce zupełnie nieweryfikowalne. Uzasadnieniem dla oceny predyspozycji kandydata na stałego mediatora nie może być art. 157a pkt 2 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, gdyż stanowiłoby to oczywistą wykładnię *contra legem*. Krytycznie należy ocenić zarazem stanowisko wyrażone w glosowanym orzeczeniu, aby wprowadzić obowiązek „badania kandydata na stałego mediatora pod kątem przeciwwskazań do prowadzenia mediacji np. przez psychologa”²³. Nie sposób znaleźć racjonalnych argumentów, które uzasadniałyby wprowadzenie obowiązkowego badania kandydatów na stałych mediatorów, pod kątem braku przeciwwskazań i predyspozycji do prowadzenia mediacji, zwłaszcza w zestawieniu z istniejącym wymogiem posiadania wiedzy i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji.

---

²¹ *Predyspozycje*, w: *Słownik współczesnego języka...*, s. 850.

²² Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 25 stycznia 2018 r., III SA/Po 634/17, Legalis nr 1787665.

²³ Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 25 stycznia 2018 r., III SA/Po 634/17, Legalis nr 1787665.

Główny problem sprowadza się do wskazania racjonalnych i zarazem najbardziej obiektywnych mierników pozwalających prezesom sądów okręgowych ocenić wiedzę i umiejętności osoby ubiegającej się o status stałego mediatora. Powstaje zatem pytanie: jaki poziom wiedzy i umiejętności jest wymagany i w jaki sposób ocenić ich zakres. W głosowanym orzeczeniu Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu dokonując wykładni systemowej uznał, iż przewidziana ustawą „wiedza” musi być na poziomie wyróżniającym kandydata na mediatora stałego spośród innych mediatorów. Niewątpliwie skoro *de lege lata* nie istnieje wymóg posiadania wiedzy i umiejętności przez mediatorów niewpisanych na listy stałych mediatorów, to stali mediatorzy powinni wyróżniać się na ich tle wiedzą i umiejętnościami w zakresie prowadzenia mediacji. Zestawiając wspomniane grupy mediatorów, poziom wymaganej wiedzy i umiejętności względem stałych mediatorów w rzeczywistości byłby niewielki i należałoby go oceniać w sposób niezwykle liberalny. Niewątpliwie wskazanie precyzyjnego miernika, który umożliwiłby w sposób obiektywny ocenę zakresu wiedzy i umiejętności osoby ubiegającej się o wpis na listę stałych mediatorów, przy braku regulacji normatywnej, w tym braku obowiązku szkolenia i systemu jednolitej certyfikacji, jest *de lege lata* zadaniem niemożliwym a wręcz niedopuszczalnym w kontekście art. 80 K.p.a. Kryterium wiedzy i umiejętności podlega merytorycznej ocenie prezesów sądów okręgowych z zastrzeżeniem, iż każdy z dokumentów wymienionych w § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie prowadzenia listy stałych mediatorów może stanowić potwierdzenie wiedzy, a zarazem umiejętności. Prezes sądu okręgowego nie jest skrzepowany żadnymi przepisami w zakresie oceny i może dokonać własnej oceny przedłożonych dokumentów. Swoboda w ocenie nie może odznaczać się jednak dowolnością i samowolą. Jak uznał bowiem Naczelny Sąd Administracyjny:

na mocy art. 80 k.p.a. organy administracji uprawnione są do swobodnej oceny materiału dowodowego, lecz ocena ta nie może nosić znamion dowolności. Dowody powinny być ocenione we wzajemnej łączności, a ocena materiału dowodowego powinna być pełna i wnikliwa. Organ administracji publicznej rozstrzygając sprawę, nie może dokonywać jedynie pobieżnej i wybiórczej oceny materiału dowodowego, gdyż taka ocena, jeżeli miałaby podlegać kontroli sądu administracyjnego, powinna zostać zdyskwalifikowana jako element niemogący stanowić podstawy faktycznej zastosowania normy prawa materialnego²⁴.

²⁴ Wyrok NSA z dnia 28 lutego 2019 r., I OSK 984/17, Legalis nr 1887753.

Ocena przeprowadzona przez prezesa sądu okręgowego będącego organem I instancji powinna uwzględniać reguły oceny dokumentów przedłożonych przez osobę ubiegającą się o status stałego mediatora. Zgodnie z poglądami wyrażonymi w doktrynie i orzecznictwie do reguł tych, poza zebraniem przez organ materiałem dowodowym oraz jego wszechstronną oceną z uwzględnieniem znaczenia i wartości poszczególnych dokumentów, należy również ocena, która powinna opierać się na własnym rozumowaniu zgodnym z zasadami logiki²⁵. *De lege lata* prezes sądu okręgowego powinien oprzeć decyzję w przedmiocie wpisu na listę stałych mediatorów na przekonujących podstawach i dać temu wyraz w uzasadnieniu wydanej decyzji²⁶, w ramach przysługującego mu uprawnienia, a zarazem obowiązku do swobodnej oceny dokumentów pod kątem spełnienia kryterium wiedzy i umiejętności przez kandydata na stałego mediatora.

Mając jednak na uwadze dotychczasowe rozważania, można poczynić pewne uwagi wyłaniające się na tle głosowanego orzeczenia w odniesieniu do weryfikacji kryterium wiedzy i umiejętności kandydata na stałego mediatora. Z całą pewnością ocena wiedzy i umiejętności nie powinna opierać się na założeniu, iż o posiadaniu wiedzy decyduje ukończone szkolenie czy studia podyplomowe, zaś o umiejętnościach – liczba przeprowadzonych mediacji, równoznaczna z posiadaniem doświadczenia i *de facto* mierzona statystyką wyrażoną w ilości sporządzonych protokołów. Nie sposób tym samym zaaprobować stanowiska wyrażonego przez organ I i II instancji oraz podzielonego w głosowanym orzeczeniu przez wojewódzki sąd administracyjny, iż wiedzę nabywa się poprzez kształcenie, a umiejętność prowadzenia mediacji jest równoznaczna z potwierdzonym doświadczeniem opartym na rzeczywistych mediacjach, zaś udział w symulacjach posiedzeń mediacyjnych w ramach szkoleń dla mediatorów nie jest wystarczający. Przytoczone stanowisko można uznać za argument o nastawieniu celowościowym i utylitarnym, który nie znajduje potwierdzenia w obowiązujących przepisach. Brak jest bowiem podstaw do uznania, iż warunkiem wpisu na listę stałych mediatorów jest uprzednie doświadczenie w charakterze mediatora oraz posiadanie określonej liczby przeprowadzonych mediacji. Przepisy nie wprowadzają względem kandydatów na stałych

²⁵ Zob. wyrok NSA z dnia 14 listopada 2018 r., II OSK 2725/16, Legalis nr 1854553.

²⁶ Zob. wyrok NSA z dnia 20 czerwca 2018 r., I GSK 721/18, Legalis nr 1803567.

mediatorów wymogu posiadania doświadczenia w prowadzeniu mediacji, choć z całą pewnością może ono świadczyć o wiedzy i umiejętności i tym samym podlegać ocenie jako jeden z dokumentów wskazanych w § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie prowadzenia listy stałych mediatorów. Jak już wspomniano, każdy z dokumentów, wymienionych w sposób zbiorczy w § 5 ust. 1 rozporządzenia, może świadczyć o posiadaniu wiedzy i umiejętności, a to oznacza, że np. oświadczenie o liczbie przeprowadzonych mediacji może stanowić dokument potwierdzający wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji. Oczywiście, aby można było je realnie ocenić, wnioskodawca nie powinien ograniczyć się do przedstawienia statystyki wyłącznie na podstawie liczby przeprowadzonych mediacji, ale zaznaczyć np. co było przedmiotem sporu, w jaki sposób zakończyły się mediacje, umożliwiając ocenę umiejętności pod kątem przedmiotu sporu. Jak już wspomniano prezes sądu okręgowego w razie wątpliwości w zakresie treści oświadczenia – w tym stopnia jego precyzji – uniemożliwiającej ocenę umiejętności, może wezwać wnioskodawcę do jego uzupełnienia. Podobnie potwierdzeniem posiadanych umiejętności może być certyfikat ukończonego szkolenia czy dyplom studiów podyplomowych w zakresie mediacji, których programy, poza częścią teoretyczną, obejmują również część praktyczną połączoną m.in. z symulacjami mediacji, których zakres merytoryczny i godzinowy, a nie tylko ich autentyczność, podlega ocenie przez prezesa sądu okręgowego. W stanie faktycznym przedstawionym w glosowanym orzeczeniu, organ I instancji uznał, iż szkolenie pozwalające uzyskać kwalifikacje mediatora winno co najmniej odpowiadać Standardom szkolenia mediatorów, które co prawda jako niewiążący dokument zostały opublikowane w 2007 r., a więc przed nowelizacją K.p.c. z dnia 10 września 2015 r. wprowadzającą wymogi względem stałych mediatorów. Wspomniane standardy stanowią zaś, iż „kwalifikacje mediatora uzyskuje się w wyniku odbycia szkolenia o charakterze teoretycznym i praktycznym w wymiarze co najmniej 40 godzin zegarowych, potwierdzonego zaświadczeniem ukończenia kursu”, zaś „wiedzę i umiejętności przekazuje się przede wszystkim metodami interaktywnymi” wymieniając wśród rekomendowanych form szkolenia m.in. symulacje mediacji, analizy studiów przypadku i demonstracje mediacji. W świetle powyższych standardów, nabycie umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji może być następstwem ukończenia szkolenia, połączonego z symulacjami mediacji. A zatem wbrew stanowisku wyrażonemu w glosowanym

orzeczeniu, nie jest równoznaczne z wymogiem posiadania doświadczenia w prowadzeniu rzeczywistych mediacji²⁷. Można jednak częściowo zaaprobować stanowisko Prezesa Sądu Okręgowego w Poznaniu, iż punktem odniesienia przy ocenie wiedzy i umiejętności mogą być Standardy szkolenia mediatorów. Nie oznacza to jednak, iż warunkiem nabycia wiedzy jest ukończenie szkolenia, którego program odpowiada wyłącznie wskazanym standardom – nie mogą być one traktowane jako swoista zaporę, która deprecjonuje inne formy uzyskania kwalifikacji, ograniczając wszechstronną ocenę przedłożonych przez wnioskodawcę dokumentów. Należy bowiem wspomnieć, iż układem odniesienia dla kwalifikacji nadawanych w Polsce jest Polska Rama Kwalifikacji²⁸ – każdy poziom kwalifikacji uzyskany m.in. w ramach studiów I i II stopnia oraz studiów podyplomowych, opisany jest za pomocą stopnia posiadanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, wymaganych od osób posiadających kwalifikacje w danym zakresie. Oznacza to, iż efektem uczenia się i uzyskanego wykształcenia jest nie tylko wiedza, ale również umiejętności. Ponadto istotnym argumentem w dyskusji nad nieutożsamianiem umiejętności z doświadczeniem opartym na rzeczywistych mediacjach, może być obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 4 grudnia 2018 r. w sprawie włączenia kwalifikacji rynkowej „Prowadzenie mediacji sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych” do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji²⁹. Zgodnie z załącznikiem do przywołanego obwieszczenia „osoba posiadająca kwalifikację

---

²⁷ Podobnie doświadczenie w prowadzeniu rzeczywistych mediacji nie jest warunkiem obligatoryjnym w ustawodawstwach Austrii czy Niemiec. Austriackie rozporządzenie w sprawie szkolenia zarejestrowanych mediatorów z mediacji w zakresie prawa cywilnego z dnia 22 stycznia 2004 r. – Verordnung des Bundesministers für Justiz über die Ausbildung zum eingetragenen Mediator, Zivilrechts-Mediations-Ausbildungsverordnung vom 22. Januar 2004, BGBl. II Nr. 47/2004; niemieckie rozporządzenie w sprawie kształcenia i szkolenia certyfikowanych mediatorów z dnia 21 sierpnia 2016 r. – Verordnung über die Aus- und Fortbildung von zertifizierten Mediatoren, Zertifizierte-Mediatoren-Ausbildungsverordnung vom 21. August 2016, BGBl. I S. 1994. Na brak wymogu doświadczenia względem kandydatów na stałych mediatorów zwrócił również uwagę WSA w Gliwicach w wyroku z dnia 1 marca 2017 r., III SA/GI 1487/16.

²⁸ Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 226.

²⁹ Obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 4 grudnia 2018 r. w sprawie włączenia kwalifikacji rynkowej „Prowadzenie mediacji sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych” do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, M.P. z 2018 r. poz. 1198.

do prowadzenia mediacji sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych jest gotowa do samodzielnego planowania i przeprowadzania pełnego procesu mediacji w sprawach cywilnych zarówno w postępowaniach sądowych, jak i pozasądowych”³⁰. Warunkiem uzyskania kwalifikacji jest weryfikacja składająca się z egzaminu teoretycznego w postaci testu wiedzy, na podstawie zakresu tematycznego szkolenia wskazanego w załączniku do przywołanego obwieszczenia oraz egzaminu praktycznego, który dopuszcza metodę weryfikacji obejmującą próbkę pracy połączoną z symulacją lub rozmowę z komisją bądź poświadczenie przeprowadzonych mediacji wydane przez sąd lub ośrodek mediacji wraz z zanonimizowanymi opisami symulacji mediacji. Pozytywny wynik egzaminu stanowi podstawę do wydania certyfikatu ważnego przez okres 10 lat, który stanowi potwierdzenie zdobytej wiedzy i umiejętności przez osoby ubiegające się o status stałego mediatora. A zatem również i w świetle powyższego obwieszczenia dla uzyskania wymaganych umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji nie jest konieczne doświadczenie wynikające z prowadzenia rzeczywistych mediacji, a jedynie udział w szkoleniu, które obejmuje m.in. symulacje mediacji. Powyższe obwieszczenie stanowi jednakże tylko jeden z trybów nabycia wiedzy i umiejętności dla kandydata na stałego mediatora, ułatwiając prezesom sądów okręgowych weryfikację na podstawie przedłożonego certyfikatu. Niemniej przy obecnym brzmieniu art. 157a ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie prowadzenia listy stałych mediatorów nie jest to wyłączny tryb nabywania kwalifikacji wymaganych do uzyskania statusu stałego mediatora, a przez to nie może być traktowany jako wyłączny i wyznaczający minimalne standardy w zakresie wymogu posiadania wiedzy i umiejętności.

Podsumowanie

W obecnej konstrukcji przepisów obowiązkiem prezesa sądu okręgowego jest formalna oraz merytoryczna ocena dokumentów przedłożonych przez wnioskodawcę pod kątem posiadania wiedzy i umiejętności

---

³⁰ Tamże.

w zakresie prowadzenia mediacji z zastrzeżeniem, iż każdy z dokumentów wymienionych w sposób zbiorczy w § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie prowadzenia listy stałych mediatorów może świadczyć o posiadaniu wiedzy, a zarazem umiejętności. Wymogu posiadania umiejętności nie można natomiast utożsamiać z doświadczeniem w prowadzeniu rzeczywistych mediacji. Doświadczenie stanowi bowiem *de lege lata* tylko jeden z możliwych dowodów dla potwierdzenia posiadanych kwalifikacji. Przepisy nie wykluczają, a wręcz uprawniają prezesów sądów okręgowych do swobodnej – a przy tym wszechstronnej i zarazem czasochłonnej – oceny przedłożonych dokumentów, choć *prima facie* z uwagi na zakres obowiązków koordynatorów do spraw mediacji w sądach, powierzenie im oceny wydaje się bardziej właściwe. Powierzenie zaś prezesom sądów okręgowych obowiązków w zakresie prowadzenia listy stałych mediatorów oznacza, iż ciężar, a zarazem odpowiedzialność za weryfikację kandydatów na stałych mediatorów, został przesunięty z dorozumianej odpowiedzialności ośrodków mediacyjnych na prezesów sądów okręgowych. Stanowi to odejście od modelu samoregulacji środowisk mediacyjnych przy jednocześnie bardzo ograniczonej regulacji normatywnej na rzecz modelu hybrydowego. Ten zaś oparty jest na częściowej regulacji zawodu mediatora poprzez określenie kryteriów dla stałych mediatorów i pozostawieniu swobody w zakresie zdobywania kwalifikacji, połączonej z obowiązkiem trudniej weryfikacji stanowiącej obowiązek prezesów sądów okręgowych. Na horyzoncie prac legislacyjnych pozostaje trzeci model, który funkcjonuje w niektórych państwach w Europie³¹, a który można określić mianem modelu kompleksowej regulacji zawodu stałego mediatora, poprzez sprecyzowanie trybu nabywania kwalifikacji wraz z systemem jednolitej certyfikacji, a zarazem weryfikacji.

Słowa kluczowe: wiedza i umiejętności, stały mediator, lista stałych mediatorów

---

³¹ Model ten funkcjonuje w Europie m.in. w Belgii, Grecji, Holandii, Mołdawii, Niemczech, Portugalii, Rosji, Słowenii, Włoszech, częściowo we Francji, Hiszpanii.

Bibliografia

Źródła

Akty prawa polskiego

Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 1460 z późn. zm.

Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 52 z późn. zm.

Ustawa z dnia 10 września 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów, Dz. U. z 2015 r. poz. 1595.

Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 226 z późn. zm.

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”, tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 283.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie prowadzenia listy stałych mediatorów, Dz. U. z 2016 r. poz. 122.

Akty prawa obcego

Verordnung des Bundesministers für Justiz über die Ausbildung zum eingetragenen Mediator, Zivilrechts-Mediations-Ausbildungsverordnung vom 22. Januar 2004 [austriackie rozporządzenie w sprawie szkolenia zarejestrowanych mediatorów z mediacji w zakresie prawa cywilnego z dnia 22 stycznia 2004 r.], BGBl. II Nr. 47/2004.

Verordnung über die Aus- und Fortbildung von zertifizierten Mediatoren, Zertifizierte-Mediatoren-Ausbildungsverordnung vom 21. August 2016 [niemieckie rozporządzenie w sprawie kształcenia i szkolenia certyfikowanych mediatorów z dnia 21 sierpnia 2016 r.], BGBl. I S. 1994.

Orzecznictwo

Uchwała SN (7) z dnia 11 kwietnia 2008 r., III CZP 130/07, Legalis nr 97386.

Wyrok NSA z dnia 20 czerwca 2018 r., I GSK 721/18, Legalis nr 1803567.

Wyrok NSA z dnia 14 listopada 2018 r., II OSK 2725/16, Legalis nr 1854553.

Wyrok NSA z dnia 28 lutego 2019 r., I OSK 984/17, Legalis nr 1887753.

Wyrok WSA w Gliwicach z dnia 1 marca 2017 r., III SA/Gl 1487/16, Legalis nr 1597703.

Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 25 stycznia 2018 r., III SA/Po 634/17, Legalis nr 1787665.

Literatura

- Bieñkowska E., *O potrzebie ujednolicenia regulacji dotyczących mediatorów i mediacji w systemie polskiego prawa*, w: *Mediacja dla każdego*, red. L. Mazowiecka, Warszawa 2010.
- Broñski W., M. Dąbrowski, *Status prawny mediatora w sprawach cywilnych. Stan obecny i propozycje zmian*, *Roczniki Nauk Prawnych* 2014, nr 4.
- Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, teksty, wzory i formularze*, red. E. Iserzon, J. Staroñciak, Warszawa 1970.
- Morawski L., *Zasady wykładni prawa*, Toruñ 2010.
- Pękała M., *Dobry mediator – czyli kto? Kwalifikacje zawodowe mediatorów w świetle opinii ekspertów*, w: *Mediacja. Teoria, normy, praktyka*, red. K. Pleszka i in., Warszawa 2017.
- Słownik języka polskiego*, t. 3, red. M. Szymczak, Warszawa 1981.
- Słownik współczesnego języka polskiego*, red. B. Dunaj, Warszawa 1996.

Materiały źródłowe ze stron internetowych

- Diagnoza stanu stosowania mediacji oraz przyczyn zbyt niskiej w stosunku do oczekiwanej popularności mediacji – Raport końcowy*, <https://www.mediacja.gov.pl/files/doc/rk-mediacje-agrotec-02.09.pdf> [dostęp: 10.07.2019 r.].
- Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 19 czerwca 2015 r. w przedmiocie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów, <http://www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/druk.xsp?nr=3432> [dostęp: 17.07.2019 r.].
- Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów z dnia 22 maja 2015 r., Druk Nr 3432, <http://www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/druk.xsp?nr=3432> [dostęp: 14.11.2018 r.].
- Spółeczna Rada do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości, *Standardy szkolenia mediatorów uchwalone przez Radę w dniu 29 października 2007 roku*, <https://www.mediacja.gov.pl/files/doc/8%20Standardy%20szkolenia%20mediator%C3%B3w.pdf> [dostęp: 12.07.2019 r.].

**KNOWLEDGE AND SKILLS AS THE REQUIREMENT FOR PERMANENT
MEDIATORS - GLOSS OVER THE JUDGMENT OF THE PROVINCIAL
ADMINISTRATIVE COURT IN POZNAŃ OF 25 JANUARY 2018,
III SA/PO 634/17**

Summary

The article elaborates upon the considerations focused on the role of the presiding judge of the court in assessing the knowledge and skills required from candidates for permanent mediators. Requirements regarding the knowledge and skills of candidates for permanent mediators are not precisely defined in the regulations and are based on the assessment of court presiding judges. Therefore, it is necessary to analyse the case law that affects the interpretation of the requirements set for permanent mediators and to formulate conclusions that may facilitate the assessment of knowledge and skills. Considerations include the position expressed in the judgment of the Provincial Administrative Court in Poznań (reference number III SA/Po 634/17) and judgments contrary to the indicated judgment. The skills required from candidates for permanent mediators were incorrectly identified with experience in conducting mediation in the above mentioned judgment.

Key words: knowledge and skills, permanent mediator, list of permanent mediators

**КРИТЕРИЙ ЗНАНИЙ И НАВЫКОВ КАК ТРЕБОВАНИЕ
К ПОСТОЯННЫМ ПЕРЕГОВОРЩИКАМ - НАУЧНЫЙ
КОММЕНТАРИЙ К РЕШЕНИЮ ВОЕВОДСКОГО
АДМИНИСТРАТИВНОГО СУДА В ПОЗНАНИ
ОТ 25 ЯНВАРЯ 2018 ГОДА, III SA/PO 634/17**

Резюме

Предметом научного комментария является анализ, касающийся критерия знаний и навыков в качестве одного из требований со стороны заявителей о включении в перечень постоянных переговорщиков, в контексте позиции, изложенной в Воеводском административном суде в Познани, и позиции органов первой и второй инстанции, представленной в решении, являющемся предметом научного комментария. Кроме того, анализ также включает роль председателей окружных судов в оценке документов, предназначенных для предоставления доказательств квалификации кандидатов в постоянные переговорщики с акцентом на навыки, которые ошибочно

отождествлены в принятом решении, являющимся предметом научного комментария, с опытом проведения реальных переговоров.

Ключевые слова: знания и навыки, постоянный переговорщик, список постоянных переговорщиков

